

Lausunto

14.10.2024

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Yksityisarkistojen aineistot laajentavat kattavasti kuvaa suomalaisesta yhteiskunnasta, ja Yksityiset keskusarkistot ry:lla on tärkeä rooli tämän monimuotoisen, kansalaisyhteiskunnan koko kirjoa

kuvaavan asiakirjallisen kulttuuriperinnön tallentamisessa ja laaja-alaisessa, erilaisten käyttäjien tarpeita palvelevassa käyttöön saattamisessa.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Arkistot ovat kulttuuriperintötoimijoita, joiden aineiston arvo mitataan todellisuudessa tulevaisuudessa. Arkistoissa asiakirja-aineistoja säilytetään pysyvästi tulevaisuuden tiedontarvitsijoille. Yksi keskeinen tekijä kulttuurin perustan turvaamisessa on asiakirjallisen kulttuuriperinnön säilymisen varmistamisessa, ja tämä koskee myös digitaalista asiakirjallista kulttuuriperintöä.

Arkistojen toiminta pohjaa pitkäjänteiseen toimintaan. Yhtä vuotta pidempi rahoitusyhti helpottaisi suunnitelmallista toimintaa, eli rahoitusmallia on syytä kehittää ennakoivampaan suuntaan. Lisäksi uudistumisen, kestävyuden ja kasvun mahdollistaminen tulisi huomioida myös rahoituksessa.

Toimenpiteenä selvitetään yhteistyömahdollisuuksia arkistojen (myös yksityisarkistojen, ei pelkän Kansallisarkiston), kirjastojen ja museoiden kesken. Mm. Finnan kaltaisten yhteisten järjestelmien kehittämistä ja rahoittamista on jatkettava.

Taidekasvatuksen lisäksi pitäisi panostaa museo- ja arkistopedagogiikkaan ja tuoda erityisesti arkistojen käyttö myös tätä kautta näkyvämmäksi ja kiinteämmäksi osaksi kulttuuriperinnön vahvistamista (vrt. s. 23, 32, 42). Konkreettisenä toimenpiteenä tähän liittyy vaikkapa esim. Finna-luokkahuoneen mahdollisuuksien hyödyntäminen myös arkistojen osalta.

Hyvänä yhteistyönä näkisimme myös sektorirajat ylittävät ja parhaita käytänteitä jakavat digitointi- tai muut kehittämisprojektit esim. alkujaan digitaalisen asiakirjallisen kulttuuriperinnön vastaanotossa, tallentamisessa ja käyttöön saattamisessa.

Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö pohjautuu siihen että eri toimijoiden resurssit on turvattu ja uskoa tulevaisuuteen löytyy.

Taidekasvatuksen lisäksi pitäisi panostaa museo- ja arkistopedagogiikkaan ja tuoda erityisesti arkistojen käyttö myös tätä kautta näkyvämmäksi ja kiinteämmäksi osaksi kulttuuriperinnön

vahvistamista (vrt. s. 23, 32, 42). Konkreettisenä toimenpiteenä tähän liittyy vaikkapa esim. Finna-luokkahuoneen mahdollisuuksien hyödyntäminen myös arkistojen osalta.

Hyvänä yhteistyönä näkisimme myös sektorirajat ylittävät ja parhaita käytänteitä jakavat digitointi- tai muut kehittämisprojektit esim. alkujaan digitaalisen asiakirjallisen kulttuuriperinnön vastaanotossa, tallentamisessa ja käyttöön saattamisessa.

Mitä tulee maakuvakysymyksiin (s. 53) tai demokratiakehitykseen/medialukutaitoon (s.57), niin aineettomalla ja myös asiakirjallisella kulttuuriperinnöllä on merkittävä rooli yhteiskunnan moniäänisyyden toteuttamisessa (vrt. s. 59 kulttuurin ja perinteiden monimuotoisuus). Siten myös asiakirjallisen kulttuuriperinnön näkyvyydestä, saatavuudesta ja käytettävyydestä tulee huolehtia sekä takaamalla resurssit sekä henkilöstön että infrastruktuurin osalta, ja lisäämällä tunnettuutta, vrt. tuo aiemmin esiin tuomamme näkemys arkistopedagogiikan vahvistamisesta.

Rihu Kaisa

Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry